

Vergi Bülteni 2024/03

Nakit Sermaye Artırımı Faiz İndiriminde Oran

08 Ocak 2024

Özet

Nakit sermaye artışında faiz indiriminde, TCMB tarafından indirimden yararlanılan yıl için en son açıklanan “Bankalarca Açılan Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları”ndan “Ticari Krediler (TL Üzerinden Açılan) (Tüzel Kişi KMH ve Kurumsal Kredi Kartları Hariç)” faiz oranı kullanılmaktadır.

TCMB internet sitesinde yer alan verilere göre, 2023 yılı için en son açıklanan faiz oranı %52,73’tür. Dolayısıyla, 2023 yılı faiz indirimi uygulamasında bu oran kullanılacaktır.

Kapsam

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 10. maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi hükmüyle, yeni kurulan veya nakit sermaye artıran şirketlerde, konan veya artırılan sermaye üzerinden, Merkez Bankası tarafından ilgili yıl için açıklanan bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarın %50’sinin, kurumlar vergisi

matrahından indirimini öngörülmüştür.

Düzenlemeyle özetle,

- Finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri kapsam dışında bırakılmış,
- Nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklananlar dahil olmak üzere, birleşme, devir ve bölünme işlemlerinden kaynaklanan ya da ortaklar veya ortaklarla ilişkili kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artırımlarının indirim hesaplamasında dikkate alınmaması öngörülmüş,
- Matrahın yetersiz olması nedeniyle indirilemeyen tutarın sonraki dönemlere devredilebilmesine olanak sağlanmış,
- Başta indirim oranının farklılaştırılması olmak üzere, düzenlemeyle ilgili olarak Cumhurbaşkanı (öncesinde Bakanlar Kuruluna) geniş yetkiler verilmiştir.

Bakanlar Kurulu, Kanun'un kendisine verdiği yetkiyi kullanmış, 30.06.2015 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 26.06.2015 tarih ve 2015/7910 sayılı Kararnamenin Eki Kararla, indirim oranı farklılaştırılmıştır.

Öte yandan, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinin birinci paragrafında;

- 14.10.2021 tarih ve 7338 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle, nakdi sermaye artışlarının, yurt dışından getirilen nakitle karşılanan kısmı için indirim oranının %75 olarak uygulanması öngörülmüş, bu değişiklik 26.10.2021 tarihinden itibaren yapılan nakdi sermaye artışlarına uygulanmak üzere bu tarihte yürürlüğe girmiştir.
- 01.07.2022 tarih ve 7417 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle, nakit sermaye artırımında faiz indiriminden süresiz yararlanma hakkı, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap dönemi ile bu dönemi izleyen dört hesap dönemiyle sınırlandırılmıştır.

7414 sayılı Kanun'la ayrıca Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 15. maddenin onüçüncü fıkrasıyla, daha önce sermaye artırımını yapmış ve indirimden yararlanmaya başlamış olan mükelleflerin, geçmiş dönemlerde indirimden faydalandıkları dönem sayısına bakılmaksızın, 2022 dönemi dahil beş hesap dönemi daha indirimden faydalanmaya devam etmeleri hükme bağlanmıştır.

İndirimden yararlanma hakkının olduğu süre içinde kazanılan indirim tutarlarından, kazancın yetersizliği nedeniyle ilgili dönemlerde indirim konusu yapılamayan tutarlar, beş yıllık süre dolduktan sonra da indirime konu edilebilmektedir. Bu konuda bir süre sınırlaması yoktur.

04.03.2016 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 9 seri no.lu Tebliğle de Kurumlar Vergisi Genel Tebliğine (Seri No: 1) bir bölüm eklenerek, bu bölümde nakit sermaye artırımında faiz indirimine ilişkin yukarıda özetlenen düzenlemelere ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Aşağıda konu kısaca özetlenecek ve 2023 yılı için uygulanacak indirim oranına yer verilecektir.

1. Kapsam

a) Kapsama giren kurumlar

Faiz indirimi uygulamasından, 01.07.2015 tarihinden itibaren ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarında nakdi sermaye artışı yapan veya bu tarihten itibaren yeni kurulan sermaye şirketleri yararlanabilmektedir.

b) Kapsama giren sermaye artışları

İndirime konu edilecek tutarın hesaplanmasında;

- Mevcut sermaye şirketlerinde ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları,
- Yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı, dikkate alınmaktadır.

Sermayenin nakit olarak karşılanmayan kısmı ile aşağıda sayılacak sermaye artırımları için indirim uygulaması yapılmamaktadır.

2. Kapsam dışı kurum ve işlemler

a) Kapsama girmeyen kurumlar

Düzenlemeye göre indirimden;

- Finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile
- Kamu iktisadi teşebbüsleri

yararlanamamaktadır.

b) Kapsam dışı işlemler

Konuyla ilgili olarak yayımlanan Genel Tebliğde, aşağıdaki sermaye artışlarının kapsam dışı olduğu belirtilmiştir:

- Sermaye şirketlerine nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan sermaye artışları
- Sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bölünme işlemlerine taraf olmalarından kaynaklanan sermaye artışları
- Öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan sermaye artışları
- Ortaklarca veya ortaklarla ilişkili olan kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları
- Şirkete nakdi sermaye dışında hisse senedi, tahvil veya bono gibi kıymetlerin konulması suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları
- Bilanço içi kalemlerin birbiri içinde mahsubu şeklinde gerçekleştirilen sermaye artışları.

3. İndirimde kullanılacak faiz oranı

İndirimde, TCMB tarafından indirimden yararlanılan yıl için en son açıklanan "Bankalarca Açılan Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları"ndan "Ticari Krediler (TL Üzerinden Açılan) (Tüzel Kişi KMH ve Kurumsal Kredi Kartları Hariç)" faiz oranı uygulanmaktadır.

TCMB internet sitesinde yer alan verilere göre, 2023 yılı için en son açıklanan faiz oranı %52,73'tür. TCMB internet sitesinde yer alan tablonun dipnotunda, bankaların geriye dönük düzeltmeleri nedeniyle zaman serilerinde güncelleme yapılabildiği belirtilmiştir. Bu nedenle 2023 yılı kurumlar vergisi beyannamesinin hazırlanması sırasında bu verinin yeniden kontrol edilmesinde yarar vardır.

4. Faizin hesaplanacağı süre

Nakit sermaye artırımında faiz indirimine, nakden taahhüt edilen sermayenin;

- Sermaye artırımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil edildiği tarihten önce şirketin banka hesabına yatırılan kısmı için tescil tarihinden,
- Tescil tarihinden sonra şirketin banka hesabına yatırılan tutarlar için ise şirketin banka hesabına yatırılma tarihinden

itibaren başlanmaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10-1/ı maddesinde 7417 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle, nakit sermaye artırımında faiz indiriminden süresiz yararlanma hakkı, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap dönemi ile bu dönemi izleyen dört hesap dönemiyle sınırlandırılmıştır. Bu değişiklik çerçevesinde, nakdi sermaye artışının yapıldığı hesap dönemi dâhil beş hesap dönemi boyunca kazancın yetersizliği nedeniyle yararlanılamayan indirim tutarının, herhangi bir süre sınırlaması olmaksızın ve endekslemeye tabi tutulmaksızın sonraki dönemlerde indirim konusu yapılabilecektir.

Öte yandan, 7417 sayılı Kanun'la Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 15. maddenin onüçüncü fıkrası hükmüyle, 05.07.2022 tarihinden önce sermaye artırımını yapmış ve indirimden yararlanmaya başlamış olan mükelleflerin, geçmiş dönemlerde indirimden faydalandıkları dönem sayısına bakılmaksızın, 2022 dönemi dahil beş hesap dönemi daha indirimden faydalanmaya devam etmeleri hükme bağlanmıştır.

5. Sermaye avanslarının durumu

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde, ileride yapılacak sermaye artırımından kaynaklanan sermaye taahhüdünün yerine getirilmesinde kullanılmak amacıyla, sermaye artırımına ilişkin karardan önce ortaklar tarafından sermaye avansı olarak şirketin banka hesabına yatırılan tutarların;

- Banka hesabına yatırıldığı tarihten itibaren şirketin bilançosunda öz sermaye kalemleri arasında yer alan "Diğer Sermaye Yedekleri" hesabında izlenmesi ve
- Banka hesabına yatırıldığı tarihin içinde bulunduğu hesap döneminin sonuna kadar bu tutarlarla ilgili sermaye artırımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil ettirilmesi

şartıyla, sermaye artırımını kararının ticaret siciline tescil ettirildiği tarih esas alınarak indirim uygulamasında dikkate alınmasının mümkün olduğu ifade edilmiştir.

Tebliğde, şirketin banka hesabına yatırıldığı tarihin içinde bulunduğu hesap döneminde sermaye artırımına konu edilmeyen sermaye avansı niteliğindeki tutarların, indirim uygulamasında dikkate alınmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

6. İndirim konusu yapılacak tutarın hesaplanması

Kurum kazancından indirilecek faiz tutarı şu formülle hesaplanacaktır.

Kurum kazancından indirilebilecek tutar	=	Nakdi sermaye artışı	x	Ticari krediler faiz oranı	x	İndirim oranı	x	Süre
---	---	----------------------	---	----------------------------	---	---------------	---	------

7. Kazançtan indirilemeyen kısmın devri

İndirim konusu yapılacak faiz tutarının kazanç yetersizliği nedeniyle ilgili olduğu hesap dönemine ait matrahın tespitinde indirim konusu yapılamaması halinde indirim, herhangi bir endekslemeye tabi tutulmaksızın izleyen hesap dönemlerine ilişkin matrahın tespitinde dikkate alınabilir.

8. İndirim oranları

İndirim oranlarına ilişkin özet bir tablo aşağıda yer almaktadır.

ÖZET TABLO

	İndirim oranı (%)
Genel olarak	50
Nakdi sermaye artışlarının, yurt dışından getirilen nakitle karşılanan kısmı	75
Payları borsada işlem gören halka açık sermaye şirketlerinden, indirimin uygulanacağı yılın son günü itibariyle, halka açıklık oranı %50'den az olanlar	75
Payları borsada işlem gören halka açık sermaye şirketlerinden, indirimin uygulanacağı yılın son günü itibariyle, halka açıklık oranı %50'nin üzerinde olanlar	100
Nakit artırılan sermayenin, yatırım teşvik belgeli üretim ve sanayi tesisleri ile bu tesislere ait makine ve teçhizat yatırımlarında ve/veya bu yatırımların inşasına tahsis edilen arsa ve arazi yatırımlarında kullanılması durumunda (Teşvik belgesinde yer alan sabit yatırım tutarıyla sınırlı olmak üzere)	75
Gelirlerinin %25 veya fazlası, faiz, kâr payı, kira, lisans ücreti, menkul kıymet satış geliri gibi pasif nitelikli gelirlerden oluşan sermaye şirketleri	0
Aktif toplamının %50 veya daha fazlası bağlı menkul kıymetler, bağlı ortaklıklar ve iştirak paylarından oluşan sermaye şirketleri	0
Artırılan nakdi sermayenin başka şirketlere sermaye olarak konulan veya kredi olarak kullandırılan kısmı	0

Arsa ve arazi yatırımı yapan sermaye şirketlerinde arsa ve arazi yatırımına tekabül eden kısım	0
Finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri	0
Nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklananlar dahil olmak üzere, birleşme, devir ve bölünme işlemlerinden kaynaklanan sermaye artışları	0
Ortaklar veya ortaklarla ilişkili kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artırımları	0
09.03.2015 tarihinden 01.07.2015 tarihine kadar olan dönemde sermaye azaltımına gidilmiş olması halinde, artırılan sermaye tutarının azaltılan sermaye tutarına tekabül eden kısmı.	0

9. Özel hesap dönemine tabi kurumlarda uygulama

Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilmiş olan sermaye şirketleri, şartların sağlanması halinde, hesap dönemlerinin sona erdiği ay itibarıyla TCMB tarafından en son açıklanan ticari krediler faiz oranını dikkate alarak indirimden yararlanabilmektedir.

TCMB internet sitesinde yer alan verilere göre, 2023 yılı için en son açıklanan faiz oranı %52,73'tür. Dolayısıyla 2023 yılı faiz indirimi uygulamasında dikkate alınacak oran budur.

Saygılarımızla,

Recep Bıyık
Mevzuat Eğitim ve Araştırma Başkanı
E-posta: recep.biyik@pwc.com